

Povrat u prijašnje stanje

Sabljak, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:322254>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katedra za građansko procesno pravo

Iva Sabljak

POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

Diplomski rad

Mentor: doc. dr. sc. Marko Bratković

Zagreb, lipanj 2023.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. PODUZIMANJE RADNJI U PARNIČNOM POSTUPKU.....	2
2.1. Redoslijed poduzimanja radnji u parničnom postupku.....	2
2.2. Posljedice propuštanja	3
3. POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE	6
3.1. Pravna priroda instituta	7
3.2. Pretpostavke koje moraju biti ispunjene	8
3.2.1. Propuštanje ročišta ili roka za poduzimanje radnje u postupku.....	8
3.2.2. Prekluzija	10
3.2.3. Šteta uzrokovana stranci	10
3.2.4. Opravdanost propuštanja	11
3.2.5. Situacije u kojima ZPP isključuje dopustivost povrata u prijašnje stanje	14
3.3. Postupak u povodu podnesenog prijedloga za povrat u prijašnje stanje.....	16
3.3.1. Rokovi.....	16
3.3.2. Odlučivanje suda o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje	17
3.3.3. Posljedice povrata u prijašnje stanje	20
3.3.4. Troškovi	21
4. POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE I BRZINA PARNIČNOG POSTUPKA	23
4.1. Načelo ekonomičnosti.....	23
4.2. Povrat u prijašnje stanje u svjetlu načela ekonomičnosti.....	24
5. POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE I ŽALBA.....	25
5.1. Općenito o žalbi	25
5.2. Razgraničenje žalbe od povrata u prijašnje stanje	27
6. ZAKLJUČAK.....	29
LITERATURA	31

Izjava o izvornosti

Ja, Iva Sabljak, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Iva Sabljak, v. r.

1. UVOD

U parničnom postupku raspravlja se o sporu između parničnih stranaka – tužitelja i tuženika, stoga je za očekivati da će obje stranke zauzeti aktivan stav u parnici, nastojeći postići za sebe najpovoljniji ishod, dok je sud taj koji pazi da se predmet spora svestrano raspravi. Međutim, parnične će stranke u određenim situacijama biti pasivne, propuštajući ročište ili poduzimanje određene parnične radnje u roku. Pasivnost stranaka zakonodavac u pravilu sankcionira nastupanjem negativne posljedice za pasivnu parničnu stranku. U određenim će situacijama pasivna parnična stranka izgubiti pravo u daljnjem tijeku parnice poduzeti propuštenu radnju. No kad je stranku opravdan razlog spriječio u poduzimanju parnične radnje ili pristupanju ročištu, zakonodavac toj stranci omogućava da podnošenjem prijedloga za povrat u prijašnje stanje ukloni negativne posljedice propuštanja.

Da bi stranka uspjela s podnošenjem prijedloga za povrat u prijašnje stanje, sve zakonom propisane pretpostavke moraju biti ispunjene. Ključno pitanje prilikom odlučivanja o dopuštenosti povrata u prijašnje stanje jest opravdanost razloga propuštanja. Budući da zakonski tekst pobliže ne definira zbog kojih bi se to opravdanih razloga trebalo dopustiti vraćanje parnice u prijašnje stanje, na sudovima je da u praksi uspostave jasno razgraničenje opravdanih od neopravdanih razloga i kriterije prema kojima će se ocjenjivati opravdava li razlog propuštanja koji je stranka navela vraćanje parnice u prijašnje stanje. Pritom je potrebno imati na umu da sud mora paziti da se parnica provede u razumnom roku i sa što manje troškova. Proučavanjem sudske prakse, može se uočiti da su određeni razlozi opetovano ocijenjeni opravdanim razlozima za povrat u prijašnje stanje, primjerice, propuštanje ročišta zbog bolesti parnične stranke. No nelogičnim se čini kao opravdan razlog za propuštanje podnošenja žalbe prihvatiti slanje žalbe običnom umjesto preporučenom pošiljkom, i to zbog greške odvjetničkog ureda. Sudovi ujedno moraju paziti da konzistentno razgraničavaju žalbene razloge od opravdanih razloga za povrat u prijašnje stanje.

U ovom će se radu detaljnije analizirati hrvatsko zakonodavno uređenje instituta povrata u prijašnje stanje, pretpostavke koje moraju biti ispunjene kako bi se ovo pravno sredstvo moglo uspješno upotrijebiti te će se izložiti praksa hrvatskih sudova u njegovoj primjeni. Ujedno će se razmotriti problematika razgraničenja opravdanih razloga za traženje povrata u prijašnje stanje od žalbenih razloga, kao i postojanje ovog instituta uz istodobno osiguranje poštovanja načela ekonomičnosti i sprječavanja eventualnih pokušaja zlouporabe instituta radi odugovlačenja parničnog postupka.

2. PODUZIMANJE RADNJI U PARNIČNOM POSTUPKU

2.1. Redoslijed poduzimanja radnji u parničnom postupku

Parnica se sastoji od niza parničnih radnji stranaka i suda, koje se radnje odvijaju po redoslijedu određenom Zakonom o parničnom postupku¹ (dalje u tekstu: ZPP), odnosno parnične ih stranke mogu poduzimati samo u određeno vrijeme ili u određenom stadiju postupka.² Pokušavajući, dakle, postići procesne ciljeve na što je moguće učinkovitiji način, procesna pravila utvrđuju redoslijed po kojemu se parnične radnje poduzimaju u parničnom postupku.³ Međutim, u određenim su situacijama parnične stranke pasivne, odnosno ne pridržavaju se procesnim pravom propisanog redoslijeda. U tom slučaju govorimo o propuštanju stranaka, koje se može javiti u nekoliko različitih oblika. To su situacije u kojima stranka nije poduzela parničnu radnju u propisanome roku, odnosno nije poduzela parničnu radnju u određenom procesnom stadiju ili je pak propustila ročište, odnosno nije se odazvala na ročište do njegova završetka.⁴

Propuštanje poduzimanja parničnih radnji u roku i propuštanje ročišta moglo bi ugroziti tijek parničnog postupka, zbog čega se pasivnosti stranaka uobičajeno pridaje negativan učinak za njihova prava u parničnom postupku.⁵ Pasivnom se držanju stranke mogu pridodati posljedice samo u slučaju kad više ne postoji mogućnost za poduzimanjem procesne radnje o kojoj je riječ.⁶ Pritom je bitno napomenuti da se u slučajevima kad je ZPP-om propisan rok u kojemu se određena radnja mora poduzeti taj rok ne može produljivati, dok se sudski rokovi mogu produljiti na prijedlog zainteresirane osobe ako za to postoji opravdan razlog, no i to samo jedanput.⁷ S druge strane, ročište se može odgoditi ako za to postoji opravdan razlog. Kao osobit primjer toga, ZPP navodi odgodu ročišta koja je potrebna radi izvođenja dokaza.⁸

---

¹ Zakon o parničnom postupku, Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22; dalje u tekstu: ZPP.

² Tako, primjerice, parnične stranke moraju iznijeti sve bitne činjenice i predložiti sve dokaze u tužbi, odnosno u odgovoru na tužbu, kako bi se sudu omogućila koncentracija raspravljanja; v. članak 186. stavak 1. i članak 284. stavak 3. ZPP-a.

³ Dika, M.; Triva, S., *Građansko parnično procesno pravo*, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 385.

⁴ *Ibid.*

⁵ Bulka, Z., *Povrat u prijašnje stanje*, Informator, br. 5972, 2011., str. 5.

⁶ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 385.

⁷ V. članak 111. ZPP-a.

⁸ V. članak 116. stavak 1. ZPP-a.

2.2. Posljedice propuštanja

Iako su u prošlosti parnične stranke bile dužne sudjelovati u parnici, moderni se procesni sistemi temelje na zagovaranju dužnosti suda da strankama omogući raspravljanje, bez prisiljavanja stranaka na aktivno držanje u parnici.⁹ U odnosu na suprotno, pasivno držanje parničnih stranaka, u teoriji se mogu razgraničiti tri sustava kojima procesno zakonodavstvo reagira na takvu pasivnost. Sustav neopredijeljenog stava ne izvodi zaključak o pravoj volji pasivne parnične stranke, već smatra njezin stav nepoznatim, stoga sud mora utvrditi činjenično stanje i donijeti odluku isključivo na temelju izvedenih dokaza.¹⁰ Prema sustavu negativne litiskontestacije presumira se da parnična stranka koja ostane pasivna svojim neizjašnjavanjem poriče zahtjeve protivne stranke, čime za nju ne nastaju štetne posljedice.¹¹ U kontekstu problematike ovog rada, bitan je treći, sustav afirmativne ili pozitivne litiskontestacije, primjenom kojeg će se presumirati da pasivna stranka zapravo priznaje istinitost navoda njoj protivne stranke, zbog čega nije potrebno daljnje dokazivanje.¹²

Iako se ZPP izrijeком ne temelji ni na jednom od navedenih triju sustava, može se reći da je njegova osnova sustav neopredijeljenog stava prema pasivnosti parničnih stranaka.¹³ Međutim, primjer je primjene afirmativne litiskontestacije u hrvatskom procesnom pravu donošenje presude zbog izostanka te presude zbog ogluhe. Donošenjem presude zbog ogluhe, sud prihvaća tužbeni zahtjev zbog tuženikova propuštanja podnošenja odgovora na tužbu u propisanom roku, uz ispunjenje određenih dodatnih uvjeta.¹⁴ Presudom zbog izostanka sud će također prihvatiti tužiteljev tužbeni zahtjev jer ga tuženik nije osporio. Takva se presuda donosi kad tuženiku tužba nije dostavljena na odgovor, već je isključivo dostavljena uz poziv na pripremno ročište, na koje tuženik nije došao, ili je došao bez upuštanja u raspravljanje ili se s njega udaljio.¹⁵

---

⁹ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 154.

¹⁰ *Ibid.*, str. 155.

¹¹ *Ibid.*

¹² *Ibid.*

¹³ *Ibid.*, str. 156.

¹⁴ V. članak 331.b stavak 1. ZPP-a: potrebno je, naime, da su tuženiku tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu uredno dostavljeni, osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi, činjenice na kojima se tužbeni zahtjev temelji nisu u protivnosti s dokazima koje je tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate te ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika opravdani razlozi spriječili u podnošenju odgovora na tužbu.

¹⁵ Uz ispunjenje sljedećih uvjeta, sukladno članku 332. stavku 1. ZPP-a: tuženik je uredno pozvan na pripremno ročište, nije osporio tužbeni zahtjev podneskom, osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi, činjenice na kojima tužitelj temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam podnio ili s

Polazeći od pretpostavke da je stranka mogla poduzeti propuštenu radnju odnosno pristupiti ročištu,¹⁶ no to svjesno nije učinila, hrvatski zakonodavac u pravilu sankcionira propuštanje poduzimanja parničnih radnji. Međutim, za situacije propuštanja suprotne od opisane, zakonodavac je predvidio institut povrata u prijašnje stanje, kojim stranka može ukloniti za nju nastale negativne posljedice opravdana propuštanja.¹⁷ Jedna je od posljedica propuštanja roka ili ročišta prekluzija, odnosno gubitak prava na poduzimanje radnje koju je parnična stranka trebala izvršiti na propuštenom ročištu ili u propuštenom roku.¹⁸ Umjesto prekluzije, posljedica propuštanja u određenim će slučajevima biti pridavanje pojačane važnosti parničnim radnjama protivnika parnične stranke koja je propustila poduzeti radnju ili presumiranje da je stranka propuštanjem htjela očitovati određeno držanje, dok će zakonodavac u određenim situacijama biti indiferentan prema pasivnosti parnične stranke.¹⁹

U većini će slučajeva propuštanje uzrokovati prekluziju strankina prava na poduzimanje propuštene parnične radnje, to jest stranka koja je propustila poduzeti određenu procesnu radnju, izgubit će pravo poduzeti je u daljnjem tijeku parnice.²⁰ Budući da parnična stranka u parnici gubi pravo na poduzimanje propuštene radnje, razvidno je da je prekluzija za samu stranku poprilično teška posljedica propuštanja. Sudski rokovi u većini slučajeva neće dovesti do prekluzije strankina prava.²¹ No, ako stranka ne ispravi ili ne dopuni žalbu u roku koji je sud odredio, sud će tu žalbu rješenjem odbaciti,²² čime stranka gubi pravo na podnošenje žalbe. I zakonski će rokovi u određenim slučajevima uzrokovati prekluziju, primjerice, ako stranka ne uloži žalbu protiv presude u roku petnaest dana od dana dostave prijepisa presude, ona gubi pravo na podnošenje žalbe.²³ Što se tiče samog trenutka nastupanja prekluzije zbog propuštanja roka, dok će kod zakonskih rokova ona nastupiti samim propuštanjem, prekluzija zbog propuštanja sudskog roka neće nastupiti sve dok sud u povodu propuštanja ne donese posebnu odluku.²⁴

činjenicama koje su općepoznate te ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika opravdani razlozi spriječili od dolaska na ročište.

¹⁶ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 5.

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ Čizmić, J., *Povrat u prijašnje stanje u hrvatskom parničnom postupku*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 26, br. 1., 2005., str. 148.

¹⁹ *Ibid.*

²⁰ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 389.

²¹ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 5.

²² *Ibid.*

²³ V. članak 348. stavak 1. u svezi s člankom 358. stavak 1. i 2. ZPP-a.

²⁴ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 5.

S druge strane, odgovor na žalbu koji nije podnesen u ZPP-om propisanom roku, neće uzrokovati prekluziju, već će se takav nepravovremeno podneseni odgovor na žalbu dostaviti drugostupanjskom sudu, koji ga treba uzeti u obzir ako je to u parnici još uvijek moguće.²⁵ Propisujući takve instruktivne rokove, ZPP nastoji sugerirati strankama, u konkretnom primjeru protivnoj stranci žalitelja, poduzimanje određenih parničnih radnji.²⁶ Slično, propisujući sudu instruktivni rok za poduzimanje određene parnične radnje, ZPP nastoji sudu sugerirati na vrijeme za poduzimanje procesne radnje, primjer kakva roka bi bio rok za izradu pisanog otpravka presude.²⁷

Ipak, zakonodavac će pasivnost parnične stranke u nekim slučajevima tretirati kao očitovanje određene volje. Primjerice, ako stranka sudu ne vrati ispravljeni podnesak u roku koji je sud odredio i u skladu s dobivenom uputom suda, presumirat će se da je stranka taj podnesak povukla.²⁸ U određenim pak slučajevima, propuštanje poduzimanja parnične radnje dovest će do toga da se radnjama protivne parnične stranke pridaje pojačana važnost, dok zakonodavac u pojedinim situacijama ne izvlači nikakav zaključak iz pasivnosti parnične stranke.²⁹ Posljednje spomenuto je osobito vidljivo u slučajevima kad se stranke propuste izjasniti o određenim pravnim pitanjima.³⁰ U komparativnom procesnom pravu usporedivog su stajališta i austrijski sudovi, koji ističu da opravdano propuštanje ročišta ne može opravdati dopuštanje povrata u prijašnje stanje ako je sud na propuštenom ročištu utvrđivao postojanje procesnih pretpostavaka.³¹ Slično, u slovenskom se tumačenju instituta povrata u prijašnje stanje navodi da bi se, zbog pravila *iura novit curia*, ista ta logika trebala primijeniti i na ročišta na kojima se razmatraju samo pravna pitanja.³²

---

²⁵ V. članak 359. stavak 1. ZPP-a.

²⁶ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 380.

²⁷ V. članak 335. stavak 4. ZPP-a.

²⁸ V. članak 109. stavak 4. ZPP-a.

²⁹ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 148.

³⁰ *Ibid.*

³¹ Ude, L.; Betetto, N.; Galič, A.; Rijavec, V.; Wedam Lukić, D.; Zobec, J., *Pravdni postopek, zakon s komentarjem*, 1. knjiga, Uradni list Republike Slovenije, str. 475.

³² *Ibid.*

3. POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

Restitutio in integrum ili povrat u prijašnje stanje institut je razvijen u različitim granama prava. U kontekstu parničnog postupka, govorimo o procesnom institutu koji parnicu vraća u stanje u kojemu se ona nalazila prije propuštanja poduzimanja određene parnične radnje.³³ Dakle, u samoj je osnovi ovog instituta propuštanje parnične stranke. Iako se parnične radnje moraju poduzimati u određenom slijedu, odnosno u određenom stadiju parnice, u situacijama kad stranka propusti ročište ili rok za poduzimanje određene parnične radnje iz opravdanog razloga, stroga se procesna pravila ponekad ipak čine *prestrogima* te se strankama u tim situacijama dopušta poduzimanje parnične radnje, bez obzira na to što je ono zakašnjelo. Ovime se parničnoj stranci omogućava da naknadnom radnjom otkloni štetne posljedice koje su za nju nastale zbog propuštanja.³⁴

Konteksta radi, zanimljivo je spomenuti da u načelu, za razliku od parničnog postupka u kojemu povrat u prijašnje stanje mogu zatražiti obje parnične stranke, u kaznenom postupku molbu za povrat u prijašnje stanje nije ovlašten podnijeti tužitelj, odnosno državni odvjetnik, već isključivo okrivljenik, i to isključivo zbog propuštanja roka za podnošenje žalbe protiv presude odnosno rješenja.³⁵ No ipak će pod određenim okolnostima i oštećeniku te privatnom tužitelju u kaznenom postupku povrat u prijašnje stanje biti dopušten.³⁶ U pogledu ostalih karakteristika, institut povrata u prijašnje stanje u kaznenom je postupku sličan povratu u parničnom postupku, s obzirom na to da se ovaj institut u oba postupka temelji na prekluziji poduzimanja propuštene radnje.³⁷ U ovršnom se pak postupku povrat u prijašnje stanje može zatražiti samo ako je propušten rok za žalbu ili prigovor, no ne i zbog propuštanja ročišta.³⁸ Institut povrata u prijašnje stanje često se koristi i u području poreznog prava, u kojemu također za cilj ima omogućiti sudjelovanje u postupku onoj stranci prema kojoj je prethodno donesena odluka usmjerena.³⁹

---

³³ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 390.

³⁴ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 149.

³⁵ V. članak 92. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014, 70/2017, 126/2019, 126/2019, 80/2022.

³⁶ *Ibid.*, članak 56. stavak 2. te članak 63. stavak 2.

³⁷ Krapac, D. i suradnici, *Kazneno procesno pravo, Institucije*, knjiga I., VII. neizmijenjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2015., str. 277.

³⁸ V. članak 12. stavak 2. Ovršnog zakona, Narodne novine br. 112/2012, 25/2013, 93/2014, 55/2016, 73/2017, 131/2020, 114/2022.

³⁹ Mijatović, N., *Povrat u prijašnje stanje u njemačkom poreznom pravu*, Pravo i porezi, br. 7-8, 2013., str. 15.

Imajući navedeno na umu, u kontekstu parničnog postupka, povrat u prijašnje stanje može se definirati kao pravno sredstvo kojim se parničnoj stranci koja je iz opravdanih razloga propustila poduzeti radnju na ročištu ili u roku, a zbog čega je izgubila pravo na poduzimanje te radnje, na njezin prijedlog dopušta naknadno obavljanje radnje vraćanjem parnice u stanje prije propuštanja i ukidanjem svih odluka koje je sud donio zbog propuštanja.⁴⁰

3.1. Pravna priroda instituta

U pravnoj su znanosti određeno vrijeme postojale dvojbe oko toga treba li se povrat u prijašnje stanje uvrstiti u pravne lijekove ili ne.⁴¹ Pravni se lijekovi mogu definirati kao procesne radnje parničnih stranaka i drugih sudionika parničnog postupka kojima se zahtijeva preispitivanje odluka donesenih u postupku zbog njihove nezakonitosti ili nepravilnosti te njihovo ukidanje ili preinačenje.⁴² S jedne strane, u prilog stajalištu da se radi o pravnom lijeku, navodi se da je svrha povrata u prijašnje stanje ukidanje nezakonitih odluka prouzrokovanih opravdanim propuštanjima stranke. S druge strane, navodi se da svrha ovog instituta nije ispitivanje zakonitosti sudske odluke, zbog čega se ne može govoriti o pravnom lijeku.⁴³ Tako Čizmić navodi da se radi o institutu različitom od pravnoga lijeka jer se povratom isključivo traži naknadno dopuštenje za poduzimanje određene parnične radnje, a ne napada se odluka zbog grešaka u suđenju i/ili postupanju, stoga se ne radi o pravnome lijeku, već o pravnom sredstvu *sui generis*.⁴⁴

Borić navodi da je prijedlog za povrat u prijašnje stanje specifično procesno pravno sredstvo, no nikako nije pravni lijek.⁴⁵ Bitnim smatra da je prvenstvena svrha prijedloga za povrat u prijašnje stanje naknadno obavljanje radnje koja je propuštena, a ne preispitivanje odluke donesene zbog određene nezakonitosti ili nepravilnosti, stoga sporednim smatra to što je jedna od posljedica prihvaćanja prijedloga i ukidanje odluke koja je zbog propuštanja donesena.⁴⁶ Budući da se povratom u prijašnje stanje parnica vraća iz trenutnog stanja u prijašnje stanje, time se stranci koja je opravdano propustila poduzeti određenu radnju dopušta naknadno poduzimanje te radnje.⁴⁷ Stoga se povrat u prijašnje stanje i prema Boriću može

---

⁴⁰ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 149.

⁴¹ *Ibid.*, str. 148.

⁴² Borić, Ž., *Povrat u prijašnje stanje*, Pravo u gospodarstvu, 2014., str. 1136.

⁴³ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 148.

⁴⁴ *Ibid.*, str. 149.

⁴⁵ Borić, *op. cit.* u bilj. 42, str. 1136.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ *Ibid.*

smatrati procesnopravnim instrumentom *sui generis* i svojevrsnom intervencijom suda u trenutno stanje parnice tako da se jednoj stranci naknadno pruži mogućnost obavljanja radnje koju je prethodno propustila obaviti iz opravdanih razloga.⁴⁸

3.2. Pretpostavke koje moraju biti ispunjene

ZPP povrat u prijašnje stanje uređuje na sljedeći način: „Ako stranka propusti ročište ili rok za poduzimanje kakve radnje u postupku i zbog toga izgubi pravo na poduzimanje te radnje, sud će toj stranci na njezin prijedlog dopustiti da naknadno obavi tu radnju (povrat u prijašnje stanje) ako ocijeni da postoje opravdani razlozi za propuštanje.“⁴⁹ Mogu se uočiti četiri osnovne pretpostavke koje moraju biti ispunjene kako bi stranka uspjela sa svojim prijedlogom za povrat u prijašnje stanje: (i) stranka je propustila poduzeti radnju u roku ili na ročištu, (ii) stranka je zbog propuštanja izgubila pravo na poduzimanje propuštene radnje, (iii) stranka je podnijela prijedlog za povrat u prijašnje stanje, te (iv) postoji opravdan razlog zbog kojeg je stranka propustila poduzeti radnju. Ujedno je bitno i da je zbog prekluzije za stranku nastala određena šteta,⁵⁰ da se povrat zatraži u ZPP-om propisanome roku,⁵¹ dok se u određenim situacijama ovo pravno sredstvo ne može (uspješno) iskoristiti jer ZPP u određenim slučajevima izričito isključuje⁵² povrat u prijašnje stanje.

3.2.1. Propuštanje ročišta ili roka za poduzimanje radnje u postupku

Prva pretpostavka koja mora biti ispunjena kako bi se institut povrata u prijašnje stanje mogao uspješno iskoristiti jest da je stranka propustila poduzeti parničnu radnju u roku ili je propustila ročište. Suprotno, povrat u prijašnje stanje neće biti dopušten zbog propuštanja radnje čije je izvođenje vezano uz određeni stadij u postupku, a nije vezano za protek određenog roka ili ročišta.⁵³ Međutim, samo propuštanje ročišta ili roka za poduzimanje određene radnje u parničnom postupku neće dovesti do mogućnosti primjene povrata u prijašnje stanje. Sljedeća bitna pretpostavka koja mora biti ispunjena, a usko je vezana uz propuštanje roka ili ročišta, jest da je zbog propuštanja nastupila prekluzija. U tom kontekstu,

---

⁴⁸ *Ibid.*

⁴⁹ Članak 117. stavak 1. ZPP-a.

⁵⁰ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 390.

⁵¹ *Ibid.*, str. 391.

⁵² *Ibid.*

⁵³ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 151.

kad se govori o propuštanju roka, bitno je naglasiti da se povrat u prijašnje stanje može zahtijevati isključivo zbog protoka prekluzivnih⁵⁴ rokova.⁵⁵

Kod rokova je bitno voditi računa i o razlikovanju između procesnopравnih i građanskopравnih rokova. U teoriji je naglašeno stajalište da se povrat u prijašnje stanje ne može dopustiti zbog propuštanja građanskopравnih rokova, već isključivo procesnopравnih.⁵⁶ Ovo je stoga što je već u starijoj sudskoj praksi zauzeto stajalište da je zahtjev za naknadu troškova materijalnopравne naravi te se zbog njegova zakašnjelog podnošenja ne može tražiti povrat u prijašnje stanje.⁵⁷ Dok se građanskopравnim rokovima određuje razdoblje u kojemu se mogu ostvariti ovlaštenja ili ispuniti dužnosti koje proizlaze iz odredaba građanskog materijalnog prava, procesnopравnim rokovima određuje se razdoblje za ostvarivanje ovlaštenja odnosno ispunjenje dužnosti koje proizlaze iz odredaba građanskog procesnog prava.⁵⁸ Uzevši ovo razgraničenje u obzir, kao i potvrdu Vrhovnog suda Republike Hrvatske da se povrat u prijašnje stanje može tražiti i zbog propuštanja roka za podnošenje tužbe,⁵⁹ proizlazi da i ZPP i sudska praksa rok za podnošenje tužbe tretiraju procesnopравnim rokom. Takav se zaključak nameće jer će propuštanje roka za podnošenje tužbe dovesti do njezina odbacivanja, što je posljedica propuštanja procesnopравnih rokova, dok će propuštanje građanskopравnih rokova dovesti do meritornog odbijanja strankina zahtjeva ili prigovora.⁶⁰

U situacijama kad parnična stranka propusti ročište, bitno je naglasiti da neće svako takvo propuštanje biti osnova dopustivosti povrata u prijašnje stanje, iako je stranka možda i imala opravdan razlog za propuštanje. Jedino ako bi se na propuštenom ročištu poduzela radnja u ostvarivanju nekog prava stranke koja traži povrat zbog propuštanja, sud bi mogao zatraženi povrat dopustiti ako je stranka propuštanjem ročišta izgubila pravo na poduzimanje radnje.⁶¹

---

⁵⁴ Prekluzivni su oni rokovi koji dovode do gubitka prava na naknadno poduzimanje procesne radnje koja je propuštena, a vezana je uz rok; v. Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 380.

⁵⁵ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 151.

⁵⁶ *Ibid.*

⁵⁷ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 390.

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ Vrhovni sud Republike Hrvatske Rev 1007/95 od 13. travnja 1995.; Grbin, I., *Zakon o parničnom postupku sa sudskom praksom, bilješkama, napomenama, priložima i abecednim kazalom pojmova*, šesto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Organizator d.o.o., Zagreb, 2012., str. 142.

⁶⁰ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 380.

⁶¹ Županijski sud u Rijeci Gž 1228/97 od 15. listopada 1997.; Grbin, *op. cit.* u bilj. 59, str. 143.

3.2.2. Prekluzija

Kako bi stranka uspjela sa svojim prijedlogom za povrat u prijašnje stanje, potrebno je da postoji pravni interes za traženje povrata. Stranka će imati pravni interes tražiti povrat u prijašnje stanje ako je zbog nepoduzimanja parnične radnje u roku ili zbog propuštanja ročišta izgubila pravo na poduzimanje radnje u pitanju.⁶² Prilikom ocjenjivanja je li stranka izgubila pravo na poduzimanje radnje ključno je pitanje može li ona tu radnju još uvijek poduzeti u konkretnoj parnici. Ne bi, dakle, odlučujuća bila činjenica da stranka propuštenu radnju i dalje može poduzeti u novoj parnici, odnosno da može ponovno podnijeti tužbu.⁶³

Sudovi su to stajalište potvrdili i u praksi. Budući da nije nastupila prekluzija, ocijenjeno je da ne postoji pravni interes za povratom u prijašnje stanje u slučaju propuštanja ročišta na kojemu je stranka namjeravala iznijeti nove činjenice i dokaze, s obzirom na to da ih može iznijeti i na narednom ročištu.⁶⁴ Povrat u prijašnje stanje ocijenjen je dopuštenim zbog propuštanja roka za davanje pisanog odgovora na tužbu jer se zbog toga protiv tuženika može donijeti presuda zbog ogluhe, koju on ne može pobijati zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.⁶⁵

3.2.3. Šteta uzrokovana stranci

Daljnja pretpostavka koja mora biti ispunjena jest da je prekluzijom uzrokovana određena šteta stranci. Drugim riječima, nema mjesta za korištenjem povrata u prijašnje stanje ako se stranka zbog prekluzije nije našla u situaciji da ni na koji drugi način ne može postići cilj koji bi postigla poduzimanjem propuštene radnje.⁶⁶ Tako je, primjerice, ocijenjeno da je stranci uzrokovana šteta zbog propuštanja ročišta na kojemu je donesena presuda zbog izostanka, a na kojemu je stranka (tuženik) namjeravala osporiti istinitost činjeničnih navoda u tužbi, uz obrazloženje da stranka više ni na koji način u nastavku postupka ne može iznijeti novosti koje se odnose na meritum stvari.⁶⁷ S druge strane, Županijski sud u Koprivnici zauzeo je stav da saslušanje stranke u svrhu dokaza nije parnična radnja koju stranka poduzima u parničnom postupku, stoga zbog propuštanja tog ročišta nema mjesta za povrat u prijašnje stanje.⁶⁸

---

⁶² Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 390.

⁶³ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 151.

⁶⁴ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 390.

⁶⁵ *Ibid.*

⁶⁶ *Ibid.*

⁶⁷ *Ibid.*

⁶⁸ Županijski sud u Koprivnici Gž 1336/01 od 2. studenog 2001.; Grbin, *op. cit.* u bilj. 59, str. 143.

3.2.4. Opravdanost propuštanja

ZPP ne daje detaljnije pojašnjenje što se smatra opravdanim razlogom za dopuštanje povrata u prijašnje stanje niti navodi primjere opravdanih razloga. Radi se, dakle, o pretpostavci čiji se sadržaj utvrđuje prema pravilima o interpretaciji pravnih standarda.⁶⁹ Postojanje opravdanog razloga sud treba prosuđivati u svakom pojedinom slučaju, pritom uzimajući u obzir osobna svojstva stranke te ostale važne okolnosti i provedene dokaze.⁷⁰ Stoga bi razlog za povrat u prijašnje stanje mogao biti svaki događaj ozbiljnije prirode koji razumno predstavlja smetnju za stranku da poduzme neku radnju u postupku.⁷¹ Svakako bi trebalo imati na umu da se postojanje opravdana razloga ne bi smjelo tumačiti ni previše restriktivno ni previše ekstenzivno.⁷² Iako je procjena postojanja opravdanih razloga za propuštanje odgovornost svakog pojedinog suda u konkretnoj parnici, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske istaknuo je da sud ne bi smio ocijeniti opravdanost propuštanja zbog bolesti punomoćnika stranke bez provođenja dokazivanja o samom karakteru bolesti.⁷³

Kao česti primjeri opravdanih razloga navode se prometna nesreća, iznenadna bolest koja je stranku spriječila u poduzimanju radnje, smrtni slučaj u obitelji, elementarna nepogoda, prometna nesreća i slično – događaji koje stranka nije skrivila svojim ponašanjem, odnosno koji se mogu pripisati slučaju koji se stranci dogodio.⁷⁴ S druge strane, subjektivni razlozi koje je stranka skrivila ne mogu biti opravdan razlog za povrat u prijašnje stanje.⁷⁵

3.2.4.1. Događaji koji su ocijenjeni kao opravdani razlozi za propuštanje

Prilikom ocjenjivanja predstavlja li određeni događaj opravdan razlog za propuštanje, bitno je utvrditi radi li se o događaju koji je stranku spriječio da pristupi ročištu ili poduzme radnju u postupku u propisanome roku, zbog kojeg propuštanja je stranka izgubila pravo na poduzimanje predmetne radnje.⁷⁶ Iz tog će razloga u određenim slučajevima biti potrebno provesti i dokazivanje radi procjene opravdanosti razloga za propuštanje,⁷⁷ kako bi sud ocijenio radi li se o događaju ozbiljnije prirode koji očekivano predstavlja smetnju stranci za

---

⁶⁹ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 391.

⁷⁰ Visoki trgovački sud Republike Hrvatske Pž 940/2022-2 od 21. ožujka 2022.

⁷¹ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 391.

⁷² Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 152.

⁷³ Visoki trgovački sud Republike Hrvatske Pž-2859/93 od 15. ožujka 1994.

⁷⁴ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 153.

⁷⁵ *Ibid.*, str. 154.

⁷⁶ Općinski sud u Osijeku Gž-1359/86 od 22. svibnja 1986.; Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 153.

⁷⁷ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 391.

poduzimanje procesne radnje u pitanju.⁷⁸ U sudskoj praksi postoje poprilična odudaranja u razgraničenju opravdanih od neopravdanih razloga propuštanja. Razvidno je da su sudovi, prihvaćanjem kao opravdan razlog za propuštanje određene lako rješive poteškoće koje su stranku spriječile da parničnu radnju poduzme na vrijeme, poprilično benevolentno shvatili cilj uklanjanja za stranku štetne posljedice propuštanja, dok se pak u drugim situacijama opisanim niže određeni *konkretniji* razlozi nisu prihvatili kao opravdani razlozi za propuštanje.

Primjerice, kao opravdan razlog za propuštanje u sudskoj je praksi prihvaćeno to što je punomoćnik tuženika tri minute zakasnio na polazak autobusa pa je na sud morao pješice,⁷⁹ kvar na automobilu kojim se stranka vozi na sud,⁸⁰ bolest stranke zbog koje je ona vezana uz postelju izvan sjedišta suda,⁸¹ to što tuženica na ročište nije došla zbog bolesti.⁸² U kontekstu procjenjivanja je li bolest opravdan razlog za propuštanje, odlučujuća nije priroda bolesti sama za sebe, već činjenica je li stranka mogla pristupiti na ročište bez da svojim dolaskom ugrozi vlastito zdravlje.⁸³ Kao racionalno opravdan razlog za propuštanje podnošenja pravnog lijeka, može se, primjerice, istaknuti propuštanje stranke nakon dostave presude nekoj stranci bez upute o pravnom lijeku.⁸⁴ S druge strane, pitanje je bi li se opravdanim razlogom za propuštanje podnošenja žalbe u roku trebalo prihvatiti propuštanje roka za žalbu jer je pogreškom odvjetničkog ureda stranke ona poslana običnom poštanskom pošiljkom umjesto preporučenom pošiljkom, uz obrazloženje da je uobičajeni način podnošenja žalbi sudu slanje preporučenom pošiljkom.⁸⁵

3.2.4.2. Događaji koji nisu ocijenjeni kao opravdani razlozi za propuštanje

Iz tumačenja sadržaja opravdanog razloga proizlazi da se događaji koje je stranka skrivila svojim ponašanjem, ako se ne mogu pripisati slučaju koji se stranci dogodio, ne bi trebali smatrati opravdanim razlogom za propuštanje.⁸⁶ Stoga se, primjerice, prekasno upućivanje spisa punomoćniku ne može smatrati opravdanim razlogom za povrat u prijašnje stanje.⁸⁷ Iako je bolest stranke čest primjer opravdanog razloga, ocijenjeno je da okolnost da se stranka za

---

⁷⁸ Županijski sud u Splitu Gž R-606/2022-2 od 8. studenog 2022.

⁷⁹ Općinski sud u Splitu P-1109/91; Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 152.

⁸⁰ Općinski sud u Bjelovaru Gž -1896/73; Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 153.

⁸¹ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 153.

⁸² Općinski sud u Splitu P-2481/91; Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 152.

⁸³ Županijski sud u Zagrebu Gž-4483/97 od 19. listopada 1999.

⁸⁴ VSH Gž 2084/59 od 12. studenog 1959.

⁸⁵ VSH Gž 596/80 od 27. kolovoza 1980.; Grbin, *op. cit.* u bilj. 59, str. 143.

⁸⁶ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 391.

⁸⁷ *Ibid.*

vrijeme žalbenog roka nalazila na liječenju u bolnici, a u parnici ju je zastupao odvjetnik, ne predstavlja opravdan razlog za propuštanje roka za izjavljivanje žalbe.⁸⁸ Okolnost da je žena svog muža, tuženika zaboravila obavijestiti o zaprimljenom pozivu na ročište, na kojemu je donesena presuda zbog izostanka, također nije ocijenjena opravdanim razlogom za propuštanje ročišta.⁸⁹ Kao neopravdanim razlogom za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje ocijenjeno je isticanje da se žalitelj nalazio u zatvoru, s obrazloženjem da to ne predstavlja opravdan i nesavladiv razlog za propuštanje roka za žalbu jer osobe kojima je oduzeta sloboda imaju mogućnost žalbu predati preko ustanove u kojoj su smještene.⁹⁰

Budući da saslušanje stranaka u svrhu dokaza nije parnična radnja koju stranka poduzima u postupku, u praksi je zauzeto stajalište da zbog propuštanja takvog ročišta nema mjesta za povrat u prijašnje stanje.⁹¹ Opravdanim razlogom za propuštanje roka ne smatra se ni činjenica da punomoćnik tuženika nakon primitka prvostupanjske presude nije mogao stupiti u kontakt s tuženikom.⁹² Strankino propuštanje ročišta zbog toga što je nepravovremeno dostavila spis svom punomoćniku, također nije ocijenjeno opravdanim razlogom za propuštanje.⁹³ Jednako tako okolnost što stranka nije stigla izabrati odvjetnika koji će je zastupati na ročištu nije opravdan razlog za propuštanje ročišta.⁹⁴ Boravak punomoćnice tužitelja u inozemstvu zbog sudjelovanja na seminaru za stručno usavršavanje odvjetnika, ne predstavlja opravdan razlog za propuštanje ročišta.⁹⁵ Bolest punomoćnika odvjetnika iz zajedničkog odvjetničkog ureda nije za stranku opravdan razlog za povrat u prijašnje stanje zbog propuštanja roka za podnošenje žalbe jer odvjetnici u zajedničkom odvjetničkom uredu solidarno odgovaraju za odvjetničke obveze nastale u obavljanju poslova takva ureda.⁹⁶

Visoki trgovački sud naglasio je da opravdan razlog za propuštanje predstavlja svaki izvanredni, nepredviđeni događaj koji razumno predstavlja smetnju stranci za poduzimanje određene radnje.⁹⁷ Stoga je ocijenjeno da nemogućnost izlaska stečajnog upravitelja automobilom s parkirališta, jer ga je drugo nepropisno parkirano vozilo blokiralo, ne

---

⁸⁸ VSH Gž 4468/75 od 15. siječnja 1976.

⁸⁹ Županijski sud u Zagrebu Gž 5666/97 od 1. siječnja 1997.

⁹⁰ Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske Ppž 11822/2022-2 od 17. studenog 2022.

⁹¹ Županijski sud u Koprivnici Gž-1336/01 od 2. studenog 2001.

⁹² Županijski sud u Koprivnici Gž-768/98 od 22. listopada 1998.

⁹³ VPSH Pž-809/80 od 3. lipnja 1980.

⁹⁴ Županijski sud u Zagrebu Gž 1401/99 od 18. travnja 2000.

⁹⁵ Županijski sud u Zagrebu Gžn 2256/04 od 7. rujna 2004.

⁹⁶ Županijski sud u Koprivnici Gž 1236/06 od 20. srpnja 2007.

⁹⁷ Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, *op. cit.* u bilj. 70.

predstavlja izvanredan događaj, već moguću pojavu na koju je stečajni upravitelj kao sudionik u prometu trebao računati, kao i na moguću prometnu gužvu, zbog čega se ne radi o opravdanom razlogu za propuštanje ročišta i za odobrenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje.⁹⁸ Županijski sud u Splitu potvrdio je stajalište prvostupanjskog suda da nedostatak edukacije u korištenju sustavom e-komunikacije nije razlog za propuštanje zbog kojeg bi se dopustio povrat u prijašnje stanje.⁹⁹ Ni tužiteljevo pogrešno evidentiranje termina ročišta, i posljedično propuštanje tog ročišta, nije valjani razlog zbog kojeg bi se dopustio povrat u prijašnje stanje, neovisno o tome što je sud zbog tog propuštanja ročišta rješenjem utvrdio presumirano povlačenje tužbe.¹⁰⁰ Ocijenjeno je i da pogrešna zabilješka datuma primitka na dostavljenom primitku presude odvjetnice ne predstavlja opravdan razlog za povrat u prijašnje stanje.¹⁰¹ Sud je ocijenio da se nikako ne može kao opravdan razlog uzeti ni činjenica da je punomoćnik stranke propustio ročište zbog toga što su mu treće osobe uništile evidenciju o ročištu.¹⁰²

3.2.5. Situacije u kojima ZPP isključuje dopustivost povrata u prijašnje stanje

ZPP taksativno navodi situacije u kojima korištenje povrata u prijašnje stanje nije dopustivo. Prijedlog za povrat u prijašnje stanje ne može se (uspješno) podnijeti ako se propuštanje stranke može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek,¹⁰³ kao ni ako je propušten rok za stavljanje prijedloga da se dopusti povrat u prijašnje stanje ili je propušteno ročište određeno u povodu prijedloga za povrat u prijašnje stanje.¹⁰⁴

3.2.5.1. Bitna povreda postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek

Zabrana povrata u prijašnje stanje zbog propuštanja koje se može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek predviđena je radi jasnog razgraničenja između razloga za povrat i razloga za pravne lijekove.¹⁰⁵ Smisao te zabrane proizlazi iz toga što se povrat u prijašnje stanje zahtijeva zbog propuštanja uzrokovanih razlozima koji su se dogodili samoj stranci.¹⁰⁶ No ako je propuštanje stranke uzrokovano greškom suda, tada je posljedice

---

⁹⁸ *Ibid.*

⁹⁹ Županijski sud u Splitu, *op. cit.* u bilj. 67.

¹⁰⁰ Županijski sud u Šibeniku Gž 324/2021-2 od 14. travnja 2021.

¹⁰¹ Vrhovni sud Republike Hrvatske Kž 336/11-4 od 6. lipnja 2012.

¹⁰² Županijski sud u Šibeniku Gž 1036/2021-2 od 10. studenog 2021.

¹⁰³ Članak 117. stavak 2. ZPP-a.

¹⁰⁴ Članak 119. ZPP-a.

¹⁰⁵ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 156.

¹⁰⁶ *Ibid.*

propuštanja potrebno sanirati pravnim lijekovima u povodu kojih će viši sud sankcionirati grešku nižeg suda, pritom ostvarujući kontrolu postupanja nižeg suda i utječući na zakonitu primjenu procesnog prava.¹⁰⁷ Takvo tumačenje ide u prilog tome da je povrat u prijašnje stanje pravni institut *sui generis*, a ne pravni lijek, jer se njime ne pokušava izmijeniti određena sudska odluka prilikom donošenja koje je sud učinio grešku, već se traži povrat kako bi stranka mogla ispraviti posljedice vlastitog propuštanja, a koje su nastale određenim izvanrednim događajem. Ako bi sud usvojio prijedlog za povrat u prijašnje stanje iako se radi o bitnoj povredi odredaba parničnog postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek, protiv rješenja kojim se prijedlog usvojio bila bi dopuštena žalba.¹⁰⁸

Tako, primjerice, situacija kad tuženik u prijedlogu za povrat u prijašnje stanje navodi da mu nije bila dana mogućnost raspravljanja pred sudom zbog nedostavljanja tužbe na odgovor, odnosno da dostava tužbe i poziva za davanje odgovora na tužbu nije bila izvršena na propisani način jer dostavnicu nije potpisala osoba ovlaštena za primanje pismena, nije razlog zbog kojeg je moguće podnijeti prijedlog za povrat u prijašnje stanje, već se taj razlog može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek.¹⁰⁹ Jednako tako okolnost da je stranka izostala s ročišta zato što nije primila poziv nije razlog za povrat u prijašnje stanje, već može biti razlog za žalbu protiv presude zbog izostanka.¹¹⁰

3.2.5.2. *Restitutio restitutionis non datur*

Sud neće dopustiti povrat u prijašnje stanje ako je propušten rok za stavljanje prijedloga da se dopusti povrat u prijašnje stanje ili je propušteno ročište određeno u povodu prijedloga za povrat u prijašnje stanje.¹¹¹ Bez takve zabrane povrata u prijašnje stanje, stranke bi imale mogućnost unaprijed neodređeni broj puta dovesti u pitanje pravomoćnost sudskih odluka.¹¹² U sudskoj je praksi ova odredba protumačena tako da se ne smije dopustiti povrat u prijašnje stanje zbog propuštanja tog ročišta, ali je sud svejedno dužan ocijeniti opravdanost razloga za povrat iznesenih u prijedlogu i o tome donijeti odluku.¹¹³

---

¹⁰⁷ *Ibid.*

¹⁰⁸ Članak 122. ZPP-a.

¹⁰⁹ Visoki trgovački sud Republike Hrvatske Pž 4407/2019-2 od 1. listopada 2019.

¹¹⁰ Županijski sud u Zagrebu Gž 7622/98 od 16. studenog 1999.

¹¹¹ Članak 119. ZPP-a.

¹¹² Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 391.

¹¹³ Okr Zagreb Gž 6516/86 od 11. studenog 1986., Pregled VSH 35/88, str. 145.

3.3. Postupak u povodu podnesenog prijedloga za povrat u prijašnje stanje

Do primjene instituta povrata u prijašnje stanje ne dolazi po službenoj dužnosti, već je potrebno da stranka koja je propustila poduzeti određenu parničnu radnju u roku ili je propustila ročište predloži sudu povrat u zakonom propisanom roku.¹¹⁴ Prijedlog za povrat u prijašnje stanje u pisanom se obliku podnosi onom sudu kod kojega je trebalo obaviti propuštenu radnju.¹¹⁵ Taj će sud ujedno i odlučivati o podnesenom prijedlogu,¹¹⁶ što prijedlog za povrat u prijašnje stanje čini remonstrativnim¹¹⁷ pravnim sredstvom. S obzirom na to da je stranka koja podnosi prijedlog dužna dokazati opravdanost razloga za povrat, dužna je navesti razlog za propuštanje te predložiti i odgovarajuće dokaze, na primjer liječničku potvrdu o bolesti.¹¹⁸

3.3.1. Rokovi

Prijedlog za povrat u prijašnje stanje mora se podnijeti uz poštivanje zakonom propisanog objektivnog i subjektivnog roka. Objektivni rok iznosi dva mjeseca od dana propuštanja.¹¹⁹ Subjektivni rok iznosi osam dana, stoga stranka prijedlog mora podnijeti u roku osam dana od dana kad je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje, odnosno od dana kad je stranka saznala za propuštanje, ako je tek kasnije saznala za propuštanje.¹²⁰ U slučaju propuštanja roka, stranka koja predlaže povrat dužna je istovremeno s podnošenjem prijedloga za povrat u prijašnje stanje obaviti i propuštenu radnju.¹²¹ Primjerice, ako stranka podnosi prijedlog za povrat u prijašnje stanje zbog propuštanja roka za podnošenje žalbe, istodobno s podnošenjem prijedloga, dužna je podnijeti i samu žalbu.

U članku 118. stavku 3. ZPP-a propisana je neoboriva zakonska presumpcija o danu saznanja stranke za propuštanje. Naime, ako je stranka u pozivu za poduzimanje parnične radnje ili u pozivu za ročište bila upozorena na posljedice propuštanja, smatrat će se da je saznala za propuštanje onoga dana kojega je istekao rok u kojemu je radnju trebala poduzeti, odnosno onoga dana kojega je održano ročište na koje je pozvana.¹²² Iz tog razloga, ako je

---

¹¹⁴ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 5.

¹¹⁵ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 157.

¹¹⁶ *Ibid.*

¹¹⁷ V. Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 391.: Remonstrativni pravni lijekovi su oni o kojima rješava onaj isti sud koji je donio odluku protiv koje se pravni lijek podnosi (*judex a quo*).

¹¹⁸ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 157.

¹¹⁹ Članak 118. stavak 4. ZPP-a.

¹²⁰ Članak 118. stavak 2. ZPP-a.

¹²¹ Članak 118. stavak 5. ZPP-a.

¹²² Članak 118. stavak 3. ZPP-a.

stranka u pozivu za ročište bila upozorena na posljedice propuštanja, smatrat će se da je doznala za propuštanje onog dana kad je održano ročište na koje je pozvana, pa je pravilno sud rok za podnošenje prijedloga računao od dana propuštenog ročišta, a ne od dana kad je stranka zaprimila rješenje.¹²³

U vezi s računanjem rokova vidljivo je da u praksi postoje određene nedoumice. U predmetu Ovr 1699/2017-2 u kojem je odlučivao Županijski sud u Splitu, sud je odlučivao o žalbi tužitelja protiv rješenja prvostupanjskog suda kojim je prijedlog za povrat u prijašnje stanje odbijen zbog nepostojanja opravdanih razloga za propuštanje. Tužitelj je tvrdio da se propušteni rok za žalbu na prvostupanjsko rješenje treba računati od dana pisanog otpredavanja rješenja jer rješenje nije bilo istaknuto na e-oglasnoj ploči suda istog dana kad je i doneseno (rješenje je doneseno 3. veljače 2017., a objavljeno je na e-oglasnoj ploči 6. veljače 2017.). Međutim, primjenom prethodno spomenutog članka 118. stavka 3. ZPP-a, nakon što je utvrdio da je na ročištu 19. prosinca 2016. stranka bila upozorena na posljedice propuštanja, i primjenom članka 335. stavka 9. ZPP-a (koji propisuje da će se smatrati da je dostava presude obavljena onoga dana kad je održano ročište na kojem se presuda objavljuje ako stranka nije pristupila na to ročište, a uredno je obaviještena o njemu), sud je utvrdio da je tužitelju rok za žalbu tekao od onog dana od kad se smatra da mu je dostava rješenja obavljena, neovisno o objavi na e-oglasnoj ploči suda. U konkretnom je predmetu drugostupanjski sud, stoga, preinačio prvostupanjsku odluku i odbacio prijedlog za povrat u prijašnje stanje kao nepravovremen jer prijedlog nije bio podnesen u zakonom propisanom roku.¹²⁴

Čini se kao da je sud u opisanom predmetu propustio uzeti u obzir svrhu instituta povrata u prijašnje stanje *a priori* odbacivanjem mogućnosti korištenja povrata u prijašnje stanje, ne odlučujući meritorno o (ne)opravdanosti propuštanja tužitelja i prestrogo se oslanjajući na tumačenje procesnih rokova.

3.3.2. Odlučivanje suda o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje

Odluka suda o povratu u prijašnje stanje donosi se u obliku rješenja, kojim se prijedlog može odbaciti, odbiti ili prihvatiti. Ako je podneseni prijedlog za povrat u prijašnje stanje nepravovremen ili nedopusšten, sud će ga odbaciti.¹²⁵ Nepravovremen je onaj prijedlog koji je

---

¹²³ Županijski sud u Dubrovniku GŽ- 1581/12 od 2. srpnja 2014.

¹²⁴ Županijski sud u Splitu GŽ Ovr 1699/2017-2 od 26. ožujka 2018.

¹²⁵ Članak 121. stavak 1. ZPP-a.

podnesen nakon isteka subjektivnih i objektivnih rokova za njegovo podnošenje.¹²⁶ Prijedlog za povrat u prijašnje stanje je nedopušten ako se propuštanje stranke može pripisati bitnoj povredi odredaba parničnog postupka zbog kojih se može podnijeti pravni lijek, kao i ako je propušten rok za stavljanje prijedloga da se dopusti povrat u prijašnje stanje ili je propušteno ročište određeno u povodu prijedloga.¹²⁷ Prijedlog će biti odbačen kao nedopušten i ako stranka koja je propustila određenu radnju u postupku time nije izgubila i pravo naknadno tu radnju poduzeti,¹²⁸ kao i ako traži povrat zbog propuštanja određenog materijalnopravnog roka.¹²⁹

Ako ga ne odbaci, sud će u pravilu u povodu podnesenog prijedloga za povrat u prijašnje stanje zakazati ročište; to neće biti slučaj ako su činjenice na kojima se prijedlog temelji općepoznate.¹³⁰ Sudu općepoznate činjenice jesu one koje se mogu utvrditi sa sigurnošću, na primjer epidemija, ili one koje je sud utvrdio prilikom svog službenog posla.¹³¹ Neodržavanje ročišta za odlučivanje o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje kad je njegovo održavanje propisano, može predstavljati relativno bitnu povredu odredaba parničnog postupka.¹³² Nakon provedenog ročišta u povodu podnesenog prijedloga za povrat u prijašnje stanje, sud će, dakle, rješenjem prijedlog odbiti ili prihvatiti. Ako sud ocijeni da pretpostavke za povrat u prijašnje stanje nisu ispunjene, odbit će prijedlog. Suprotno, ako ocijeni da su pretpostavke za povrat u prijašnje stanje ispunjene, prihvatit će prijedlog. Takva je odluka, kojom sud dopušta povrat u prijašnje stanje, konstitutivnog karaktera i proizvodi učinke *ex nunc*.¹³³

Prilikom odlučivanja o prijedlogu, o postojanju pretpostavki sud odlučuje autonomno, neovisno o (ne)protivljenju suprotne stranke.¹³⁴ Sud u ovom slučaju primjenjuje pravila o vjerojatnosti,¹³⁵ što znači da nije potrebno da se sud uvjerava u postojanje činjenica na jednako nesumnjiv i izvjestan način kao kad utvrđuje činjenice odlučne za ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva.¹³⁶ U tom kontekstu dovoljno je da sud dođe do uvjerenja da je vjerojatno da određene činjenice postoje ili ne postoje, odnosno do uvjerenja da ima više argumenata koji govore u

---

¹²⁶ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 6.

¹²⁷ Članak 117. stavak 2. i članak 119. ZPP-a.

¹²⁸ B., Hrvatinić, *Povrat u prijašnje stanje u parničnom i ovršnom postupku*, Novosti i otvorena pitanja pravne i gospodarske prakse: zbornik radova, Zagreb, 1999., str. 74.

¹²⁹ *Ibid.*

¹³⁰ Članak 121. stavak 2. ZPP-a.

¹³¹ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 164.

¹³² Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 6.

¹³³ Borić, *op. cit.* u bilj. 42, str. 1135.

¹³⁴ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 6.

¹³⁵ *Ibid.*

¹³⁶ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 481.

prilog njegova uvjerenja o postojanju pretpostavki za povrat u prijašnje stanje od onih koji govore protiv,¹³⁷ kako bi dopustio prijedlog za povrat u prijašnje stanje. Odlučujući o prihvaćanju ili odbijanju prijedloga za povrat u prijašnje stanje, sud isključivo ocjenjuje pretpostavke za povrat i ne upušta se u ocjenjivanje hoće li stranka kojoj se dopusti povrat moći postići bolju odluku od one koja će se zbog povrata po sili zakona ukinuti.¹³⁸

Imajući na umu da će sud u određenim slučajevima morati provesti dokazivanje prilikom ocjenjivanja opravdanosti razloga zbog kojeg se traži povrat u prijašnje stanje, zanimljivo je rješenje Županijskog suda u Puli u kojemu je sud istaknuo da tuženica nije uspjela dokazati postojanje opravdanih razloga za propuštanje u stupnju u kojemu to zahtijeva sudska odluka, odnosno u stupnju sigurnosti.¹³⁹ Dok se u pravnoj teoriji navodi da prilikom ocjenjivanja pretpostavki za povrat sud treba odlučivati primjenjujući stupanj vjerojatnosti, drugostupanjski je sud predmetnim rješenjem odbio prijedlog za povrat u prijašnje stanje uz objašnjenje da tuženica nije dokazala postojanje opravdanih razloga za propuštanje u stupnju sigurnosti.

U konkretnom je, naime, slučaju iz liječničke dokumentacije proizlazilo da je punomoćnik tuženice bio nesposoban za rad, što samo po sebi ne znači da postoji opravdan razlog za propuštanje podnošenja pravovremene i dopuštene žalbe protiv prvostupanjske presude. Sud je naglasio da je tuženica trebala dokazati da nisu postojale druge objektivne moguće okolnosti koje bi omogućile podnošenje pravovremene žalbe, primjerice, da punomoćnik tuženice u to vrijeme nije imao vježbenika u uredu, da zbog svog zdravstvenog stanja nije mogao pisati žalbu ni pronaći zamjenskog punomoćnika i slično. Budući da teret dokaza postojanja opravdanih razloga za propuštanje roka leži na tuženici, koja nije dokazala postojanje opravdanih razloga, drugostupanjski je sud odbio prijedlog za povrat u prijašnje stanje.¹⁴⁰ Zanimljiv je i primjer kad je sud donio presudu zbog ogluhe, a tuženik ističe da potpis na dostavnici nije njegov te da on nikada nije zaprimio tužbu ni poziv za dostavu odgovora na tužbu.¹⁴¹ Sud bi u takvom slučaju trebao utvrditi je li navod tuženika točan, radi čega se kao dokaz može provesti grafološko vještačenje tuženikova potpisa.¹⁴²

---

¹³⁷ *Ibid.*

¹³⁸ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 6.

¹³⁹ Županijski sud u Puli Gž 868/2022 od 20. rujna 2022.

¹⁴⁰ *Ibid.*

¹⁴¹ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 6.

¹⁴² *Ibid.*

Podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje neće u pravilu utjecati na tijek same parnice, no sud ipak može odlučiti da se postupak prekine do pravomoćnosti rješenja kojim je odlučeno o prijedlogu, u kojem se slučaju o prekidu mora obavijestiti viši sud pred kojim je u tijeku žalbeni postupak.¹⁴³ ZPP predviđa mogućnost prekida parničnog postupka, no pritom ne navodi uvjete koji moraju biti ispunjeni da bi sud donio odluku o prekidu ni kriterije na temelju kojih bi se ocijenila utemeljenost prekida postupka.¹⁴⁴ Navodi se da bi sudovi trebali prekinuti postupak samo ako postoji opasnost da bi se bez prekida postupka ugrozila svrha povrata u prijašnje stanje, izgledno je da će prijedlog za povrat biti dopušten te prekidom neće nastupiti znatna šteta protivnoj stranci predlagatelja prijedloga.¹⁴⁵

3.3.3. Posljedice povrata u prijašnje stanje

Ako su ispunjene zakonom propisane pretpostavke, sud će dopustiti povrat u prijašnje stanje. Posljedica povrata u prijašnje stanje je procesnopravne naravi i očituje se dvojako.¹⁴⁶ Dopuštanjem povrata u prijašnje stanje (i) parnica se vraća u ono stanje u kojemu se nalazila prije propuštanja, i (ii) ukidaju se sve odluke koje je sud donio nakon propuštanja,¹⁴⁷ i to po sili zakona. Neće se, međutim, ukinuti one odluke koje je sud donio nakon propuštanja, ali ne i zbog propuštanja, već samo one odluke koje je sud donio zbog propuštanja.¹⁴⁸ Na taj se način ukidaju štetne posljedice propuštanja.¹⁴⁹ U protivnom, kad bi sud dopustio povrat u prijašnje stanje, a odluke suda donesene zbog propuštanja ne bi bile ukinute, postojala bi mogućnost da se u istom predmetu naknadno donese odluka koja bi na drugačiji način uređivala odnose između stranaka.¹⁵⁰

---

¹⁴³ Članak 120. ZPP-a.

¹⁴⁴ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 165.

¹⁴⁵ *Ibid.*, str. 163.

¹⁴⁶ Borić, *op. cit.* u bilj. 42, str. 1135.

¹⁴⁷ Članak 117. stavak 3. ZPP-a.

¹⁴⁸ Borić, *op. cit.* u bilj. 42, str. 1135-1136.

¹⁴⁹ Vrhovni sud Republike Hrvatske Rev 2210/1998-2 od 18. studenog 1998.

¹⁵⁰ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 6.

3.3.4. Troškovi

Osnovno pravilo koje sud primjenjuje prilikom odlučivanja o dužnosti snošenja vlastitih troškova uzrokovanih parničnoj stranci i naknade troškova suprotnoj parničnoj stranci jest načelo *causae*, prema kojemu dužnost snošenja parničnih troškova tereti onu stranku koja u parnici nije uspjela,¹⁵¹ sukladno članku 154. ZPP-a. Prema njemu suprotnom načelu *culpa*, neovisno o uspjehu u parnici, parnične troškove, u cijelosti ili djelomično, snosi i naknađuje ona parnična stranka koja je krivnjom troškove prouzročila ili su joj se slučajem dogodili, a koji nisu bili potrebni ni svrsishodni za ostvarivanje prava u parnici.¹⁵² Primjenom načela *culpa* propisanim člankom 156. ZPP-a, zakonodavac nastoji korigirati nepravična rješenja koje može uzrokovati isključiva primjena načela *causae*.¹⁵³

Troškovi odlučivanja o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje ne ocjenjuju se prema općim pravilima – ovisno o uspjehu stranke u sporu.¹⁵⁴ Naime, neovisno o ishodu spora, ona stranka koja je zatražila povrat u prijašnje stanje dužna je protivnoj stranci naknaditi troškove postupka koji su izazvani propuštanjem i odlučivanjem o prijedlogu.¹⁵⁵ Ona stranka koja je podnijela prijedlog za povrat u prijašnje stanje dužna je, i u slučaju da u potpunosti uspije u parnici, naknaditi protivnoj stranci troškove koji su joj prouzročeni odlučivanjem o prijedlogu, i to i prije¹⁵⁶ nego što se donese odluka o glavnoj stvari. Dakle, odlučivanje suda o troškovima koji su uzrokovani strankinim propuštanjem te odlučivanjem o podnesenom prijedlogu za povrat u prijašnje stanje ne smije se dovoditi u vezu s odlučivanjem suda o meritumu, iako će o odlučivanju suda o meritumu ovisiti ishod spora te uspjeh svake pojedine stranke.¹⁵⁷

Protiv rješenja suda o naknadi troškova izazvanih povratom u prijašnje stanje posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se može tražiti prije pravomoćnosti rješenja.¹⁵⁸ „Stoga, kako se rješenje prvostupanjskog suda o troškovima uzrokovanim povodom prijedloga za povrat u prijašnje stanje ne može pobijati samostalnom žalbom, već onom podnesenom protiv konačne odluke, to je drugostupanjski sud odbacio žalbu kao nedopuštenu.“¹⁵⁹ Uzevši navedenu

---

¹⁵¹ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 462.

¹⁵² *Ibid.*, str. 463.

¹⁵³ *Ibid.*

¹⁵⁴ Bulka, *op. cit.* u bilj. 5, str. 6.

¹⁵⁵ Članak 122.a ZPP-a.

¹⁵⁶ *Ibid.*: *O zahtjevu protivne stranke za naknadu troškova postupka sud je dužan odlučiti rješenjem bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari.*

¹⁵⁷ Borić, *op. cit.* u bilj. 42, str. 1142.

¹⁵⁸ Članak 122.a ZPP-a.

¹⁵⁹ Županijski sud u Splitu Gž-305/2021-2 od 4. ožujka 2021.

presudu u obzir, kao i činjenicu da sud o troškovima uzrokovanim podnošenjem prijedloga za povrat u prijašnje stanje odlučuje prije donošenja odluke o meritumu spora, jasno je da se odredba ZPP-a o troškovima uzrokovanim povratom u prijašnje stanje temelji na načelu odgovornosti za krivnju – načelo *culpa*,¹⁶⁰ pri čemu je dovoljna obična nepažnja.¹⁶¹ Polazi se, naime, od pretpostavke da je ona stranka koja traži povrat u prijašnje stanje kriva za nastanak troškova drugoj stranci jer su oni izazvani upravo njezinim propuštanjem i odlučivanjem o prijedlogu.¹⁶² Krivnja se prvenstveno odnosi na propuštanje stranke, a s obzirom na to da je odlučivanje o prijedlogu uzrokovano propuštanjem, krivnja stranke koja zahtijeva povrat *proteže* se i na odlučivanje o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje.¹⁶³

---

¹⁶⁰ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 168.

¹⁶¹ Borić, *op. cit.* u bilj. 42, str. 1142.

¹⁶² *Ibid.*

¹⁶³ *Ibid.*

4. POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE I BRZINA PARNIČNOG POSTUPKA

4.1. Načelo ekonomičnosti

Svakodnevno se načelo ekonomičnosti očituje u tome da se sa što manje utrošenog vremena, rada i sredstava postigne što pogodniji rezultat,¹⁶⁴ dok se ono u procesnom pravu odražava kao princip kvalitete zaštite koju sudovi pružaju i osobina radne metode sudova.¹⁶⁵ Načelo ekonomičnosti proizlazi iz prava na pravičan postupak¹⁶⁶ i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda¹⁶⁷ (dalje u tekstu: Konvencija). Odredbama ZPP-a sudu je prvi put izričito nametnuta obveza da parnični postupak provede u razumnom roku izmjenama i dopunama ZPP-a iz 2003. godine.¹⁶⁸ Provođenjem postupka u razumnom roku djeluje se u interesu tužitelja koji pred sudom zahtjeva pravnu zaštitu, kao i u interesu države koja osigurava sredstva za rad sudova.¹⁶⁹ Za ostvarenje načela ekonomičnosti najvažnije su odredbe kojima se nastoji postići koncentracija parničnog postupka,¹⁷⁰ ideal čega bilo bi provođenje rasprave na jednom ročištu, na kojemu bi sud svejedno uspio postići da se o predmetu spora svestrano raspravi.¹⁷¹

Primjeri metoda kojima se u parnici ostvaruje načelo ekonomičnosti jesu ograničavanje razloga zbog kojih stranke mogu podnijeti pravne lijekove,¹⁷² strogi režim procesnih rokova i ročišta,¹⁷³ ograničavanje suda da se oglasi relativno nenadležnim nakon početnih stadija parničnog postupka,¹⁷⁴ kao i provođenje jednostavnijeg postupka u sporovima male vrijednosti.¹⁷⁵ U načelu, sud bi trebao paziti na poštivanje načela ekonomičnosti provođenjem parničnog postupka bez odugovlačenja, odnosno u razumnom roku i sa što manje troškova.¹⁷⁶

---

¹⁶⁴ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 144.

¹⁶⁵ *Ibid.*

¹⁶⁶ Iako pravo na pravično suđenje nije definirano samim tekstom Konvencije ili ZPP-om, Europski je sud za ljudska prava u praksi nametnuo državama ugovornicama Konvencije dužnost da organiziraju svoje pravne sustave tako da sudovi svakome mogu zajamčiti donošenje pravomoćne odluke o sporovima građanskopravne naravi u razumnom roku; v. Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 207.

¹⁶⁷ V. članak 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Narodne novine, MU, br. 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10.

¹⁶⁸ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 145.

¹⁶⁹ *Ibid.*

¹⁷⁰ *Ibid.*

¹⁷¹ V. članak 311. stavak 2. ZPP-a.

¹⁷² V. članak 353. ZPP-a koji navodi žalbene razloge te članak 385.a ZPP-a koji navodi u kojim će slučajevima revizija biti dopuštena.

¹⁷³ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 146.

¹⁷⁴ *Ibid.*

¹⁷⁵ *Ibid.*

¹⁷⁶ Članak 10. stavak 1. ZPP-a.

U praksi bi to osobito značilo da troškovi parnice ne bi smjeli nadići vrijednost predmeta spora.¹⁷⁷

4.2. Povrat u prijašnje stanje u svjetlu načela ekonomičnosti

Budući da se uspješnim prijedlogom za povrat u prijašnje stanje parnica vraća u ono stanje u kojemu se nalazila prije propuštanja, razvidno je da se u praksi može pojaviti proturječje između zaštite stranke koja je propustila rok ili ročište i poštivanja načela ekonomičnosti. Kad bi sudovi u vođenju parnice bespogovorno težili ostvarenju načela ekonomičnosti, ono bi ugrozilo ostvarenje drugih bitnih kvaliteta sudske zaštite.¹⁷⁸ Ovdje je osobito bitno imati na umu cilj samog instituta povrata u prijašnje stanje, kojim se nastoji izaći u susret stranci koja je izgubila pravo na poduzimanje određene parnične radnje iz opravdanog razloga, osobito neukim strankama. S druge strane, može se zaključiti da bi se s manjom dozom naklonosti trebalo pristupati propuštanjima onih stranaka koje u parnicama zastupaju opunomoćenici, odvjetnici obrazovani za zastupanje stranaka pred sudom.

ZPP je uređenjem samog instituta povrata u prijašnje stanje predvidio način rješavanja sukoba između povrata koji u svojoj srži ide protiv osnova načela ekonomičnosti, prvenstveno *a priori* isključujući sud od razmatranja opravdanosti propuštanja ako je propušten rok za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje ili ročište određeno u povodu prijedloga. Time se isključuje mogućnost da se parnični postupak produljuje u nedogled.¹⁷⁹ Budući da sud općenito ima dužnost suzbiti sva nastojanja stranaka kojima je cilj nepotrebno odugovlačenje parničnog postupka, primjerice, nepriznavanjem nesvršishodnih troškova te izricanjem sankcija zbog zloupotrebe prava u postupku,¹⁸⁰ razvidno je da bi sud istu logiku trebao primijeniti i ocjenjujući opravdanost strankina razloga propuštanja.

Na sudovima je, dakle, da u svakom pojedinom slučaju prosuđuju (ne)opravdanost razloga strankina propuštanja, prilikom čega je potrebno pažljivo sagledati okolnosti svakog konkretnog slučaja, kako se parnica ne bi nepotrebno vraćala u prijašnje stanje jer bi to moglo ugroziti tijek samog parničnog postupka.

---

¹⁷⁷ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 145.

¹⁷⁸ *Ibid.*

¹⁷⁹ Čizmić, *op. cit.* u bilj. 18, str. 160.

¹⁸⁰ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 146.

5. POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE I ŽALBA

5.1. Općenito o žalbi

Pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u prvostupanjskom postupku pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom Ustavom je zajamčeno pravo, uz iznimku zakonom propisanih slučajeva kad je zajamčena druga pravna zaštita.¹⁸¹ Iz ovako uobličene ustavne odredbe, koja ne pravi razliku između vrsta postupaka, proizlazi da je protiv svake nepravomoćne prvostupanjske presude moguće podnijeti žalbu te da od tog pravila iznimke ne postoje.¹⁸² Budući da je u javnom interesu, kao i interesu stranaka u svakoj vrsti postupka, postići pravilnost i zakonitost suđenja, logičan je zaključak da je pravo na žalbu Ustavom zajamčeno pravo u kaznenim, upravnim i građanskim postupcima.¹⁸³ Uzelac ističe da je na ovaj način članak 18. Ustava tumačen i u praksi Ustavnog suda Republike Hrvatske.¹⁸⁴ S druge strane, Konvencija striktnije formulira pravo na žalbu, s obzirom na to da je ono u Konvenciji uvedeno isključivo u odnosu na kaznene postupke i ne smatra se apsolutno nužnim u građanskopravnim postupcima.¹⁸⁵

U hrvatskom procesnom pravu, žalba protiv presude opći je, osnovan i redovan pravni lijek, koji se može podnijeti protiv svih nepravomoćnih presuda donesenih u prvostupanjskom postupku.¹⁸⁶ Dok je žalba dopuštena protiv svih nepravomoćnih presuda donesenih u prvostupanjskom postupku, žalba protiv rješenja u načelu je dopuštena, osim ako nije izrijekom propisana zabrana njezina podnošenja protiv određenih rješenja, ili pak zabrana njezina podnošenja kao posebnog pravnog lijeka.¹⁸⁷ Primjerice, uopće nije dopušteno podnijeti žalbu protiv rješenja kojim se zahtjev stranke za izuzećem suca prihvaća, dok žalba kao poseban pravni lijek nije dopuštena protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzećem odbacuje ili odbija.¹⁸⁸

---

¹⁸¹ Članak 18. Ustava Republike Hrvatske, Narodne novine br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14; dalje u tekstu: Ustav.

¹⁸² Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 673.

¹⁸³ Uzelac, A., *Ustavno pravo na žalbu u građanskim stvarima: jamstvo ispravnog pravosuđenja ili relikv prošlosti?*, Djelotvorna pravna zaštita u pravičnom postupku. Izazovi pravosudnih transformacija na jugu Europe. *Liber amicorum*, ur. Dika, M.; Uzelac, A.; Garašić, J.; Maganić, A., zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2013., str. 221.

¹⁸⁴ *Ibid.*

¹⁸⁵ *Ibid.*, str. 222. i 223.

¹⁸⁶ Dika, M.; *Građansko parnično pravo, Pravni lijekovi*, X. knjiga, Narodne novine, Zagreb, 2010., str. 107.

¹⁸⁷ *Ibid.*

¹⁸⁸ Članak 74. stavak 5. ZPP-a.

U potonjem slučaju stranka će se, dakle, isključivo moći žaliti na rješenje kojim je njezin zahtjev za izuzećem odbijen u žalbi protiv konačne presude ili međupresude.¹⁸⁹

Žalba se može podnijeti iz triju osnovnih razloga: (i) bitna povreda odredaba parničnog postupka, (ii) pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i (iii) pogrešna primjena materijalnog prava.¹⁹⁰ Budući da su žalbeni razlozi taksativno navedeni, moglo bi se zaključiti da su parnične stranke ograničene mogućnošću žaljenja samo na određene greške suda. Međutim, kako ZPP listu žalbenih razloga određuje prema vrstama grešaka koje sud može napraviti tijekom vođenja parničnog postupka, sve moguće greške suda morale bi se moći klasificirati pod jednu od tri navedene skupine jer četvrte, *de facto*, nema.¹⁹¹ U kontekstu ovog rada, ključan je prvo spomenuti razlog za podnošenje žalbe – bitna povreda odredaba parničnog postupka.

ZPP razlikuje relativno bitne povrede parničnog postupka od apsolutno bitnih povreda parničnog postupka. S jedne strane, apsolutno su bitne one povrede odredaba parničnog postupka za koje se pretpostavlja da su dovele do nepravilne ili nezakonite presude,¹⁹² neovisno je li to u konkretnoj situaciji zaista tako.¹⁹³ Posljedično, žalitelj nije dužan dokazivati da je apsolutno bitna povreda parničnog postupka u konkretnoj situaciji zaista dovela ili mogla dovesti do nepravilne ili nezakonite odluke.¹⁹⁴ Popis takvih povreda taksativno je naveden u članku 354. stavku 2. ZPP-a te se ne može proširivati dodavanjem novih povreda u sudskoj praksi.¹⁹⁵ S druge strane, relativno bitna povreda parničnog postupka javlja se kad sud ne primijeni ili nepravilno primijeni odredbu ZPP-a, što je u konačnici utjecalo ili je moglo utjecati na donošenje zakonite i pravilne presude.¹⁹⁶ Dakle, nijedna relativno bitna povreda parničnog postupka ne smatra se takvom sama po sebi, već se to svojstvo stječe tek u relaciji s pravnom posljedicom – donošenjem (ne)zakonite i (ne)pravilne presude.

Prilikom dokazivanja postojanja relativno bitne povrede bit će potrebno nedvojbeno utvrditi da je povreda parničnog postupka počinjena te barem učiniti vjerojatnim da je ta

---

¹⁸⁹ Dika, M., *op. cit.* u bilj. 186, str. 108.

¹⁹⁰ Članak 353. stavak 1. ZPP-a.

¹⁹¹ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 677.

¹⁹² Dok se meritorno nepravilna odluka temelji na pogrešnom ili nepotpunom utvrđenju činjeničnog stanja, nezakonita odluka temelji se na pogrešnoj primjeni materijalnog prava.; Dika, M., *op. cit.* u bilj. 186, str. 123.

¹⁹³ Dika, M., *op. cit.* u bilj. 186, str. 127.

¹⁹⁴ *Ibid.*, str. 128.

¹⁹⁵ *Ibid.*

¹⁹⁶ *Ibid.*

povreda u konkretnoj situaciji dovela do nezakonite i nepravilne presude.¹⁹⁷ Potrebna je pritom realna mogućnost postojanja uzročne veze između povrede i greške u suđenju, koja se temelji na okolnostima svake pojedine situacije.¹⁹⁸ Na takve, relativno bitne povrede parničnog postupka sud ne pazi po službenoj dužnosti, već isključivo ako se žalitelj samoinicijativno izrijekom pozvao na njih.¹⁹⁹ U praksi su, primjerice, relativno bitnim povredama parničnog postupka smatrane dostava presude stranci umjesto njezinom punomoćniku, odbacivanje žalbe kao nepravovremene u odnosu na datum dostave presude stranci umjesto njezinom punomoćniku, kao i presumpcija o povlačenju tužbe zbog strankina propuštanja ročišta zakazanog prije odlučivanja o strankinu prijedlogu o oslobođenju plaćanja troškova postupka te određivanju punomoćnika.²⁰⁰

5.2. Razgraničenje žalbe od povrata u prijašnje stanje

ZPP propisuje zabranu povrata u prijašnje stanje ako se strankino propuštanje može pripisati bitnoj povredi parničnog postupka zbog koje se povrede može izjaviti pravni lijek.²⁰¹ Kako su apsolutno bitne povrede taksativno određene ZPP-om, jasno je da u slučaju postojanja takve povrede neće biti sukoba između žalbe i povrata u prijašnje stanje, već je strankina jedina opcija podnošenje žalbe. Međutim, relativno bitna može biti svaka povreda odredaba parničnog postupka koja se ne nalazi na popisu apsolutno bitnih povreda, a utjecala je ili je mogla utjecati na zakonitost i pravilnost presude.²⁰² Stoga, parnična se stranka može pronaći u situaciji kad se njezino propuštanje može podvesti pod takvu relativno bitnu povredu, čime se postavlja pitanje izbora između žalbe i povrata u prijašnje stanje, osobito jer je stranci u interesu korištenje onim institutom koje će je najučinkovitije dovesti do željenog ishoda.

Prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnosi se sudu kod kojeg je stranka trebala poduzeti propuštenu radnju te taj sud o prijedlogu i odlučuje.²⁰³ Ovime je sam postupak odlučivanja o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje učinjen poprilično jednostavnim za samu parničnu stranku, a uzevši u obzir da takav prijedlog u pravilu neće dovesti do prekida parničnog postupka,²⁰⁴ sam je postupak odlučivanja o prijedlogu učinkovit. S obzirom na to da je samo

---

¹⁹⁷ *Ibid.*, str. 167.

¹⁹⁸ *Ibid.*

¹⁹⁹ *Ibid.*, str. 168.

²⁰⁰ *Ibid.*, str. 170.

²⁰¹ Članak 117. stavak 2. ZPP-a.

²⁰² Dika, M., *op. cit.* u bilj. 186, str. 166.

²⁰³ Članak 118. stavak 1. ZPP-a.

²⁰⁴ Članak 120. ZPP-a.

podnošenje žalbe i postupak u povodu podnesene žalbe detaljno reguliran ZPP-om, kao i da u žalbenom stadiju parničnog postupka pokrenutom protiv prvostupanjske odluke sudjeluju i prvostupanjski i drugostupanjski sud, koji u konačnici odlučuje o osnovanosti žalbe,²⁰⁵ žalbeni je postupak znatno kompliciraniji i dugotrajniji od postupka u povodu prijedloga za povrat u prijašnje stanje. Nesporno je stoga da će za parnične stranke biti praktičnije koristiti se povratom u prijašnje stanje nego pokretati žalbeni postupak. Na sudu je da u svakom konkretnom slučaju procijeni treba li dopustiti povrat u prijašnje stanje, pridajući time prednost svrsishodnosti i ostvarenju načela ekonomičnosti, ili je pak potrebno odbaciti prijedlog za povrat u prijašnje stanje kad se radi o greškama koje bi se trebale ispraviti podnošenjem pravnih lijekova. Potonje osobito ako bi sud procijenio da parnična stranka nastoji vlastiti propust ispraviti neprikladnim sredstvom.

S obzirom na to da se povratom u prijašnje stanje relativno *bezbolno* za samu parničnu stranku mogu sanirati određene manje pogreške, premda one bile uzrokovane i propustima suda, može se zaključiti da bi sudovi katkad mogli manje formalistički tumačiti procesna pravila te u određenim opravdanim slučajevima dopustiti povrat u prijašnje stanje iako se radi o razlozima zbog kojih bi stranka naknadno žalbom mogla pobijati odluku suda. Ovime bi se izašlo u susret samoj parničnoj stranci jer bi svoj cilj postigla u manje vremena, ne prolazeći kroz dugotrajni žalbeni postupak, ali bi se ujedno ostvarilo i načelo ekonomičnosti, odnosno pogreške učinjene tijekom parničnog postupka mogle bi se ispraviti bez nepotrebnog odugovlačenja, u razumnom roku i sa što manje troškova. Čini se da bi ovo bila dobra misao vodilja sudova prilikom odlučivanja o prijedlozima za povrat u prijašnje stanje. Pritom sudovima svakako nije dan lak zadatak jer uvijek moraju voditi računa da postupaju u skladu sa zakonom i ne dopuštaju parničnim strankama postizanje za njih povoljnih rješenja korištenjem neprikladnih sredstava, odnosno izbjegavajući pokretanje žalbenog postupka u svrhu bržeg rješavanja spora.

---

²⁰⁵ Dika; Triva, *op. cit.* u bilj. 3, str. 699.

6. ZAKLJUČAK

Iako se prema današnjem uređenju parničnog postupka stranke ne prisiljava na aktivno držanje u parnici, u određenim situacijama zakonodavac sankcionira pasivno držanje stranke, vežući uz takvo držanje negativne posljedice po pasivnu stranku. Najstroža posljedica propuštanja jest gubitak strankina prava na poduzimanje propuštene parnične radnje u daljnjem tijeku parnice. Stoga je povrat u prijašnje stanje institut koji se u praksi nerijetko koristi upravo radi uklanjanja takvih negativnih posljedica jer se pasivnoj parničnoj stranci omogućuje naknadno poduzimanje propuštene radnje. Budući da se povratom u prijašnje stanje parnica vraća u stanje u kojemu se nalazila prije strankina propuštanja, njime se nepovoljno djeluje na učinkovitost parničnog postupka jer se djeluje suprotno strogim procesnim pravilima koja uređuju redosljed poduzimanja radnji u parničnom postupku. Pasivnost parničnih stranaka mogla bi, dakle, ugroziti sam tijek parničnog postupka, stoga joj se u određenim situacijama pridaje negativna posljedica, u skladu s načelom afirmativne litiskontestacije, iako se ZPP ne temelji na tom načelu. Primjenom afirmativne litiskontestacije, zakonodavac presumira da ona stranka koja je ostala pasivna zapravo priznaje istinitost navoda protivne parnične stranke, stoga nije potrebno provoditi daljnje dokazivanje.

Za one situacije kad parnična stranka ima razlog kojim može opravdati svoju pasivnost, zakonodavac je predvidio institut povrata u prijašnje stanje radi uklanjanja negativnih posljedica koje su za stranku nastupile. Zakonodavac je propisao pretpostavke koje se moraju ispuniti kako bi stranka uspješno mogla iskoristiti ovo pravno sredstvo. U srži tih pretpostavki postojanje je opravdana razloga za propuštanje. Međutim, sudovima zakonodavac nije olakšao prilikom odlučivanja o odbijanju ili prihvaćanju prijedloga za povrat u prijašnje stanje, s obzirom na to da ZPP ne daje detaljnije pojašnjenje kriterija koji bi razlog propuštanja činili (ne)opravdanim. Svakako bi se trebalo raditi o događaju ozbiljnije prirode koji razumno predstavlja prepreku stranci za pravovremeno poduzimanje radnje u postupku.

Budući da se povratom parnica vraća iz trenutnog u prethodno stanje – ono u kojemu se nalazila prije strankina propuštanja, nedvojbeno će se nepovoljno utjecati na ostvarenje načela ekonomičnosti i na brzinu parničnog postupka. Stoga je od presudne važnosti da sudovi dovoljno kritički pristupaju ocjenjivanju opravdanosti razloga i da ne dopuštaju prijedloge za povrat u prijašnje stanje u onim situacijama u kojima je očito da su stranke vlastitim propustom, neopravdano ostale pasivne. Međutim, sudovi ipak ne bi trebali strogo formalistički slijediti procesna pravila i pod svaku cijenu nastojati što brže pokušati privesti spor kraju, osobito u

slučajevima kad se radi o neukim strankama koje ne poznaju pravo u dovoljnoj mjeri, a nastoje postići za sebe najpovoljniji ishod spora.

Upravo kako bi se pomirio zahtjev za učinkovitim provođenjem parničnog postupka s davanjem stranci mogućnosti za naknadno poduzimanje propuštene radnje, ZPP navodi situacije u kojima podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje svakako nije dopustivo. To su slučajevi u kojima se propuštanje stranke može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek te propuštanje roka za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje ili ročišta određenog u povodu takva prijedloga. S jedne strane, povrat u prijašnje stanje nije dopušten zbog propuštanja roka za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje ili ročišta određenog u povodu takva prijedloga radi sprječavanja stranaka da unaprijed neodređeni broj puta dovode u pitanje pravomoćnost sudskih odluka. S druge strane, kako bi se jasno razgraničili razlozi za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje od žalbenih razloga, ZPP propisuje zabranu podnošenja prijedloga za povrat u prijašnje stanje u situacijama kad se strankino propuštanje može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek.

Potonje spomenuta zabrana osobito je zanimljiva imajući na umu relativno bitne povrede parničnog postupka, zbog kojih se presuda može pobijati žalbom. S obzirom na to da relativno bitne povrede parničnog postupka nisu ZPP-om taksativno navedene, već se može raditi o bilo kojoj povredi koja je utjecala ili mogla utjecati na zakonitost i pravilnost presude, razvidno je da će se parnične stranke ponekad naći u situaciji kad svoju pasivnost, odnosno propuštanje mogu pokušati sanirati podnošenjem prijedloga za povrat u prijašnje stanje ili podnošenjem žalbe. U takvim situacijama za pretpostaviti je da će stranka nastojati za nju negativne posljedice ukloniti podnošenjem prijedloga za povrat u prijašnje stanje ako je on brže i uz manje troškova može dovesti do željena ishoda. U tom kontekstu, zadaća je suda da u svakom konkretnom slučaju ocijeni (ne)opravdanost razloga strankina propuštanja, kako se parnica ne bi nepotrebno vraćala u prijašnje stanje jer bi to moglo ugroziti tijek samog parničnog postupka. No ujedno je potrebno imati na umu i samu svrhu instituta povrata u prijašnje stanje, kojim se strankama nastoji izaći u susret i dopustiti im naknadno poduzimanje parnične radnje u onim situacijama kad su imale ozbiljan, opravdan razlog za takvo propuštanje.

LITERATURA

Članci i knjige

B., Hrvatina, *Povrat u prijašnje stanje u parničnom i ovršnom postupku*, Novosti i otvorena pitanja pravne i gospodarske prakse: zbornik radova, Zagreb, str. 71-75., 1999.

Borić, Ž., *Povrat u prijašnje stanje*, Pravo u gospodarstvu, str. 1131-1143., 2014.

Bulka, Z., *Povrat u prijašnje stanje*, Informator, br. 5972, str. 5-6., 2011.

Čizmić, J., *Povrat u prijašnje stanje u hrvatskom parničnom postupku*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 26, br. 1., str. 147-174., 2005.

Dika, M.; *Građansko parnično pravo, Pravni lijekovi*, X. knjiga, Narodne novine, Zagreb, 2010.

Dika, M.; Triva, S., *Građansko parnično procesno pravo*, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2004.

Grbin, I., *Zakon o parničnom postupku sa sudskom praksom, bilješkama, napomenama, priložima i abecednim kazalom pojmova*, šesto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Organizator d.o.o., Zagreb, 2012.

Krapac, D. i suradnici, *Kazneno procesno pravo, Institucije*, knjiga I., VII. neizmijenjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2015.

Mijatović, N., *Povrat u prijašnje stanje u njemačkom poreznom pravu*, Pravo i porezi, br. 7-8, str. 14-26., 2013.

Ude, L.; Betetto, N.; Galič, A.; Rijavec, V.; Wedam Lukić, D.; Zobec, J., *Pravdni postopek, zakon s komentarjem*, 1. knjiga, Uradni list Republike Slovenije.

Uzelac, A., *Ustavno pravo na žalbu u građanskim stvarima: jamstvo ispravnog pravosuđenja ili relikv prošlosti?*, Djelotvorna pravna zaštita u pravičnom postupku. Izazovi pravosudnih transformacija na jugu Europe. *Liber amicorum*, ur. Dika, M.; Uzelac, A.; Garašić, J.; Maganić, A., zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 219-243., 2013.

Zakoni i podzakonski propisi

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Narodne novine, MU, br. 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10.

Ovršni zakon, Narodne novine br. 112/2012, 25/2013, 93/2014, 55/2016, 73/2017, 131/2020, 114/2022.

Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine br. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14.

Zakon o kaznenom postupku, Narodne novine br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014, 70/2017, 126/2019, 126/2019, 80/2022.

Zakon o parničnom postupku, Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22.

Sudska praksa

Okr Zagreb Gž 6516/86 od 11. studenog 1986., Pregled VSH 35/88, str. 145.

Općinski sud u Bjelovaru Gž -1896/73.

Općinski sud u Osijeku Gž-1359/86 od 22. svibnja 1986.

Općinski sud u Splitu P-1109/91.

Općinski sud u Splitu P-2481/91.

Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske Ppž 11822/2022-2 od 17. studenog 2022.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske Pž 4407/2019-2 od 1. listopada 2019.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske Pž 940/2022-2 od 21. ožujka 2022.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske Pž-2859/93 od 15. ožujka 1994.

VPSH Pž-809/80 od 3. lipnja 1980.

Vrhovni sud Republike Hrvatske Kž 336/11-4 od 6. lipnja 2012.

Vrhovni sud Republike Hrvatske Rev 1007/95 od 13. travnja 1995.

Vrhovni sud Republike Hrvatske Rev 2210/1998-2 od 18. studenog 1998.

VSH Gž 2084/59 od 12. studenog 1959.

VSH Gž 4468/75 od 15. siječnja 1976.

VSH Gž 596/80 od 27. kolovoza 1980.

Županijski sud u Dubrovniku Gž- 1581/12 od 2. srpnja 2014.

Županijski sud u Koprivnici Gž 1236/06 od 20. srpnja 2007.

Županijski sud u Koprivnici Gž 1336/01 od 2. studenog 2001.
Županijski sud u Koprivnici Gž-768/98 od 22. listopada 1998.
Županijski sud u Puli Gž 868/2022 od 20. rujna 2022.
Županijski sud u Rijeci Gž 1228/97 od 15. listopada 1997.
Županijski sud u Splitu Gž Ovr 1699/2017-2 od 26. ožujka 2018.
Županijski sud u Splitu Gž R-606/2022-2 od 8. studenog 2022.
Županijski sud u Splitu Gž-305/2021-2 od 4. ožujka 2021.
Županijski sud u Šibeniku Gž 1036/2021-2 od 10. studenog 2021.
Županijski sud u Šibeniku Gž 324/2021-2 od 14. travnja 2021.
Županijski sud u Zagrebu Gž 1401/99 od 18. travnja 2000.
Županijski sud u Zagrebu Gž 5666/97 od 1. siječnja 1997.
Županijski sud u Zagrebu Gž 7622/98 od 16. studenog 1999.
Županijski sud u Zagrebu Gž-4483/97 od 19. listopada 1999.
Županijski sud u Zagrebu Gžn 2256/04 od 7. rujna 2004.

Izvori s interneta

<https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/CLN20V01D2011B411>